

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

794. MEDDELELSE

NR. 30. 17. NOVEMBER 1966

A. Forsøgsresultater

Sortsforsøg med frøfreesia 1964-66

I 1964 indbød Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur til sortsforsøg med frøfreesia med henblik på anerkendelse af de mest dyrkningsværdige sorter. Der blev af sorts- og stammeejere anmeldt og indsendt 46 sorter; desuden blev der indkøbt 6 udenlandske sorter (lb. nr. 1-6). Da en sort måtte udgå på grund af dårlig spireevne, kom forsøget til at omfatte 51 sorter.

Anerkendelsen er sket på grundlag af tre forsøg i 1964-65 og tre forsøg i 1965-66. Forsøgene er udført ved Statens Forsøgsstation Spangsbjerg og ved Statens Væksthusforsøg i Virum samt udstationeret hos gartneriejer Ole Andersen, Kildebrønde.

Der har til disse forsøg været anvendt tre forskellige kulturmetoder. Således har der i begge år været udført et forsøg med dyrkning i spande til efterårsblomstring, et forsøg med indplantning i hus fra potter til efterårsblomstring og et forsøg med indplantning i hus til forårsblomstring. Ved en sammenligning af resultaterne fra de enkelte forsøg viser det sig, at der ikke er sikre forskelle på sortsækkefølgen.

Det gennemsnitlige udbytte pr. netto-m² af de seks forsøg er opført i tabel 2. Sorteringerne er udført efter stilklængde og antal blomster på stilken, idet stilke med fem eller flere blomster regnes for I sortering. Stilke med færre end fem blomster regnes for II sortering.

På grundlag af oplysninger om stykprisen for de forskellige sorteringer, opnået ved Gartnernes Salgsforeninger samt af gartnere og kommissionærer ved Københavns Engros Grønttorv, er sorteringernes indbyrdes værdi blevet udregnet

(tabel 1). Ud fra disse tal er der beregnet et værdital, hvis størrelse er udtryk for sorterens dyrkningsværdi. Værditallet, som gennemsnit af de seks forsøg, er opført i tabel 2.

Til yderligere belysning af sorterens værdi, blev der i hvert forsøg givet en handelskarakter af en gruppe særlig sagkyndige. Karakteren sammenfatter en vurdering af blomstens farve, form og størrelse samt vækstkraft og sundhed. En del sorter med eftertragtede nye farver fik derved relativt høje karakterer, skønt de var modtagelige for svampeangreb, hvilket giver sig udtryk i lave værdital. Endvidere var det ikke muligt at bedømme alle sorterne ved deres blomstrings højdepunkt. Under hensyntagen til disse forhold, har handelskaraktererne kun været vejledende ved vurderingen af sorterne.

Der er dog i den gule farvegruppe anerkendt fire sorter, som på grund af deres stærke farver og store, rundfligede blomster må sammenlignes med navnesorter af knoldfreesia. De giver et færre antal stilke end de øvrige gule sorter, men til gengæld et mere ensartet produkt.

Som særlig dyrkningsværdige er anerkendt 25 sorter, som efter sortsnavnet får tilføjet S 66.

Tabel 1. Sorteringernes indbyrdes værdi. Forholdstal

I sortering			II sortering			Affald
30 cm	20 cm	10 cm	30 cm	20 cm	10 cm	
10	6	3	7	5	2	0

En sorts værdital fremkommer som summen af udbyttetallene i de enkelte sorteringer multipliceret med værdien udtrykt ved forholdstallene. Denne sum divideres med 100.

Tabel 2. Udbyttetal, værdital og handelskarakter

Gennemsnit af 6 forsøg

	Lb. nr.	Antal stilke pr. netto m ²						af-fald	Værdi-tal	Handels-karakter	
		I sortering			II sortering						
	cm	cm	cm	cm	cm	cm			1:10		
<i>Hvide</i>											
OE Super, hvid, Ny Munkegaard S 66	20	34	135	121	32	109	111	54	596	25,1	5,6
Super Freesia, hvid, Van Staaveren S 66	50	32	140	118	37	102	112	56	597	25,0	5,6
Vitus Bering, hvid, Stensballe S 66	36	40	119	71	45	120	88	49	532	24,2	6,5
Super Freesia, hvid, Wülfinghoff S 66	10	41	108	53	58	108	68	53	489	23,0	6,6
	45	30	102	52	42	124	87	44	481	21,6	5,3
	6	18	97	64	30	132	101	70	512	20,3	5,2
	31	20	111	69	31	106	96	43	476	20,1	5,5
	14	14	108	113	12	79	120	63	509	18,5	5,7
	For værdital er LSD = 3,2										
<i>Gule</i>											
Vitus Bering, gule og orange nuancer, Stensballe S 66	32	25	118	109	26	104	106	50	538	22,0	4,2
OE Super, gule nuancer, Ny Munkegaard S 66	16	26	105	85	36	98	93	47	490	20,8	4,4
Marygold Special, gul, Van Staaveren S 66	47	38	91	52	46	98	65	41	431	20,2	5,6
OE Super, rengul, Ny Munkegaard S 66	15	40	97	57	39	92	64	37	426	20,1	5,3
Gul Super, Hunderup S 66	21	20	111	81	22	94	87	34	449	19,1	4,3
	22	29	73	52	53	92	67	57	423	18,4	3,6
	51	31	80	63	33	75	68	37	387	17,2	4,5
	39	19	79	47	29	101	89	38	402	16,9	4,5
Gloria, gule og mørkegule nuancer, Tagenshus S 66	11	34	72	28	41	83	46	33	337	16,8	6,1
	37	15	81	52	27	98	91	41	405	16,5	4,2
	1	9	57	37	36	132	83	65	419	16,3	4,1
Yellow Record, Stensballe S 66	33	32	63	27	43	88	39	29	321	16,0	6,6
Super Freesia, gul-orange, Wülfinghoff S 66	7	32	62	21	40	91	37	29	312	15,7	6,3
Gul Festival, Hunderup S 66	24	31	64	28	39	87	39	28	316	15,6	6,9
	23	14	88	61	13	61	62	28	327	13,7	5,4
	46	9	81	67	5	51	82	25	320	12,3	2,6
	For værdital er LSD = 3,5										
<i>Røde</i>											
Vitus Bering, rosa og røde nuancer, Stensballe S 66	35	57	160	126	31	88	87	44	593	27,4	6,2
Gloria, røde nuancer, Tagenshus S 66	13	53	142	126	30	82	89	51	573	25,6	5,6
Super Freesia, rosa-røde, Wülfinghoff S 66	9	53	137	109	32	81	74	43	529	24,6	6,1
OE Super, røde og rosa nuancer, Ny Munkegaard S 66	19	34	144	154	23	77	108	52	592	24,3	5,3
K & M Super, rød, KOMA S 66	44	46	140	100	28	72	76	34	496	23,1	5,6
K & M Super, mørkrød, KOMA S 66	43	44	132	101	28	78	73	35	491	22,7	5,7
	38	41	138	100	21	68	66	32	466	21,6	4,6
	42	39	127	94	25	74	76	33	468	21,4	5,0
	29	22	92	162	29	77	136	78	596	21,2	6,6
	30	25	111	140	27	74	113	50	540	21,2	6,6
	49	32	113	126	23	73	93	42	502	20,9	5,1
	28	29	134	116	18	70	83	31	481	20,8	4,9
	5	21	97	110	18	63	83	49	441	17,3	5,5
	4	20	92	102	16	54	77	53	414	16,0	6,8
	For værdital er LSD = 4,4										
<i>Blå</i>											
Gloria, blå nuancer, Tagenshus S 66	12	39	152	157	47	121	134	80	730	29,9	6,0
Vitus Bering, blå og lilla nuancer, Stensballe S 66	34	42	151	150	47	117	122	73	702	29,3	6,1
Super Freesia, Viola, Van Staaveren S 66	48	35	158	162	42	109	125	77	708	28,8	6,1
OE Super, violblå, Ny Munkegaard S 66	17	38	147	151	39	111	128	74	688	27,9	6,0
Super Freesia, lilla-blå, Wülfinghoff S 66	8	40	143	138	41	115	115	70	662	27,6	6,1
Violblå Festival, Hunderup S 66	26	26	134	179	28	103	152	88	710	26,2	5,6
	41	40	136	109	42	93	86	52	558	24,6	6,1
	40	39	130	104	41	97	84	55	550	24,2	6,2
	25	30	134	114	31	104	101	56	570	23,6	6,0
	18	21	133	154	26	93	124	69	620	23,1	5,8
	27	38	122	86	36	86	73	45	486	21,9	7,1
	2	24	115	124	24	72	98	68	525	20,2	5,5
	3	20	108	139	19	71	106	101	564	19,6	5,9
	For værdital er LSD = 5,1										

Beskrivelse af de anerkendte sorter

De i beskrivelsen anførte farvebetegnelser henfører dels til »Horticultural Colour Chart« (HCC), dels til *J. H. Wanscher's* »Forenklede beskrivelser af blomsterfarver«.

HVIDE

OE Super, hvid, Ny Munkegaard S 66. (J. E. Ohlsens Enke, Ny Munkegaard, Taastrup.)

Middelkraftig vækst. Blomsten stjerneformet med let rundagtige flige, renhvid med let grønligt skær udvendig. Af og til med gul plet ved svælget.

Super Freesia, hvid, Van Staaveren S 66. (E. Stoumann Frederiksen, København.)

Kraftig vækst. Blomsten af åben stjerneform, renhvid — creme med strøg af gulgrønt på ydersiden.

Vitus Bering, hvid, Stensballe S 66. (Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens.)

Middelkraftig vækst. Blomsten af åben stjerneform. Renhvid af og til med gul plet på den ene kronflig nærmest svælget. Der kan være svage lyslilla anløbninger udvendig.

Super Freesia, hvid, Wülfinghoff S 66. (Daneco A/S, Stenbæk, Brabrand.)

Kraftig vækst. Blomsten af lukket stjerneform. Hvid, men med iblanding af svagt lyslilla blomster.

GULE

Vitus Bering, gule og orange nuancer, Stensballe S 66. (Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens.)

Kraftig vækst. Stor rundagtig til åben stjerneformet blomst. Farven HCC 6, orangeagtig gul. De 3 kronflige og svælget samt de mere eller mindre udtalte kanter på kronen er rødorange.

OE Super, gule nuancer, Ny Munkegaard S 66. (J. E. Ohlsens Enke, Ny Munkegaard, Taastrup.)

Middelkraftig-kraftig. Stor rundagtig til åben stjerneformet blomst. Farven HCC 5, orangeagtig gul fra livlig til bleg.

Marygold Special, gul, Van Staaveren S 66. (E. Stoumann Frederiksen, København.)

Meget kraftig vækst. Blomsten af åben stjerneform, HCC 5, orangeagtig gul med lidt varmere orange på de tre kronflige nærmest svælget. Ved forårskultur er farven en tone mørkere (HCC 6).

OE Super, rengul, Ny Munkegaard S 66. (J. E. Ohlsens Enke, Ny Munkegaard, Taastrup.)

Kraftig vækst. Åben stjerneformede blomster med lidt rundagtige flige. Bundfarven er HCC 6 orangeagtig gul, men de 3 kronflige og svælget hos hovedparten er mørkere, HCC 605, strålende orangeagtig gul. Forårskulturens blomster er lysere, HCC 5.

Gul Super, Hunderup S 66. (L. Dæhnfeldt A/S, Odense.)

Kraftig vækst. Blomsten af åben stjerneform i nuancer af gult fra lyseste citrongul (HCC 4/1) til saffrangul (HCC 7), enkelte med en lys til næsten hvid stribe.

GULE, der er anerkendt på grund af deres stærke farve og store rundfligede blomster.

Gloria, gule og mørkegule nuancer, Tagenshus S 66. (A. Hansens Amagerfrø, Kastrup.)

Kraftig, stiv vækst. Blomsterne er rundagtige, de 3 flige er tonet eller stribet i rødorange og med rødgyldne kanter, de 2 er i bundfarven HCC 4, citrongul (livlig grønliggul). Der forekommer også creme til lyst citrongule blomster. Alle blomster er lidt grålig-gule på ydersiden. Ved forårskultur er dominerende farve HCC 5 = livlig orangeagtig gul.

Yellow Record, Stensballe S 66. (Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens.)

Stor kraftig sort med rundagtige blomster, der virker tofarvede, fordi de 3 kronblade og svælget er stærkere orange end den øvrige blomst. Udvendig er en lys stribe. Bundfarven er HCC 5, livlig orangeagtig gul.

Super Freesia, gul-orange, Wülfinghoff S 66. (Daneco A/S, Stenbæk, Brabrand.)

Kraftig, tidlig sort med store blomster, runde med brede kronflige. Grundfarven er HCC 5-5/1 = livlig til stærk orangeagtig gul, stærkere farvet i randen, HCC 9, livlig, gullig orange.

Gul Festival, Hunderup S 66. (L. Dæhnfeldt A/S, Odense.)

Meget kraftig vækst. Udpræget rundagtig blomsterform. Farven er HCC 6, livlig orangeagtig gul med lidt mørkere orange nærmest svælgene på 3 af kronfligene.

RØDE

Vitus Bering, rosa og røde nuancer, Stensballe S 66. (Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens).

Middelkraftig sort med blomster af åben stjerneform i rosa, skarlaget, purpur m.fl. nuancer af rødt. Dominerende grundfarve er nærmest HCC 0027, lys purpur, kaldet »rosa«.

Gloria, røde nuancer, Tagenshus S 66. (A. Hansens Amagerfrø, Kastrup).

De åbne stjerneformede blomster er i mange nuancer af rødt og rosa. Ved forårskultur dominerende HCC 0023, purpuragtig rød. Der er stærkere farvet plet på de 3 kronflige.

Super Freesia, rosa-røde, Wülfinghoff S 66. (Daneco A/S, Stenbæk, Brabrand).

Middelkraftig vækst. Blomster af åben stjerneform i alle nuancer af HCC 721 = dyb-livlig purpuragtig rød med gult svælg, samt HCC 922, livlig, stærk, lys og bleg purpuragtig rød med hvidt svælg. Ved forårskultur bliver farverne lidt mørkere.

OE Super, røde og rosa nuancer, Ny Munkegaard S 66. (J. E. Ohlsens Enke, Ny Munkegaard, Taastrup).

Kraftig sort. Farvebetegnelsen dækker godt. De åbent stjerneformede blomster varierer fra HCC 027 — renfarven og de to lyseste nuancer = mørk, til lys og bleg purpur med stort, hvidt svælg. Enkelte blomster er lysere rosa. Ved forårskultur er farverne stærkere (HCC 828/3 og 030).

K & M Super, rød, KOMA S 66. (KOMA-Løg A/S, Kastrup).

Kraftig sort. Dominerende blomsterform er åben stjerne, en del blomster har helt tilbagebøjede kronflige. Nuancer af HCC 0027 og 828 = middel-lys purpur og mørk — dyb purpur.

K & M Super, mørkerød, KOMA S 66. (KOMA-Løg A/S, Kastrup).

Middelkraftig sort. Åben stjerneform. Farverne i et vidt spillerum indenfor HCC 0023, livlig til bleg purpuragtig rød, HCC 20/1-2, stærk — lys rød og HCC 24/1, stærk rødlig purpur. Alle med hvidt svælg og mere eller mindre dominerende striber. Farverne virker ikke helt rene.

BLÅ

Gloria, blå nuancer, Tagenshus S 66. (A. Hansens Amagerfrø, Kastrup).

Kraftig vækst. Blomsten af åben stjerneform, farven HCC 37/1-2, stærk- og lysviolette, såkaldt »lilla« med hvidt svælg med få blå striber. Ved forårskultur er farven stærkere, HCC 35.

Vitus Bering, blå og lilla nuancer, Stensballe S 66. (Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens).

Kraftig vækst. Blomster af åben stjerneform i 2 nuancer af HCC 37, stærk-lysviolette med ikke særlig dominerende hvidt svælg. Ved forårskultur er farven stærkere, HCC 35.

Super Freesia, Viola, Van Staaveren S 66. (E. Stoumann Frederiksen, København).

Kraftig vækst. Blomster af åben stjerneform. Farven HCC 37/3-2, lys-bleg violet, mange er HCC 34, livlig purpuragtig violet, hvilket vil sige mere rød- end blåviolette. Svælgpletten er gul, selve svælglet hvidt med gul bund. Ved forårskultur er hovedfarven HCC 35, livlig violet.

OE Super violblå, Ny Munkegaard S 66. (J. E. Ohlsens Enke, Ny Munkegaard, Taastrup).

Middelkraftig vækst. De stjerneformede, åbne blomster er store, krokusagtige med fine tegnninger i det lyse til helt hvide svælg. Dominerende farve er HCC 37/2-1, stærk til lysviolet. Ved forårskultur HCC 35, livlig violet.

Super Freesia, lilla-blå, Wülfinghoff S 66. (Daneco A/S, Stenbæk, Brabrand).

Kraftig vækst. Blomster af åben stjerneform, meget variable, sommetider med 10 kronblade. Farven 039 efter HCC i de tre lyseste nuancer, hvilket vil sige middel, lys og bleg blålig violet. Svælglet hvidt med tegnninger og en enkelt hvid stribe ud på kronfligen.

Violblå Festival, Hunderup S 66. (L. Dæhnfeldt A/S, Odense).

Kraftig vækst. Blomsterne åbent stjerneformede i flere nuancer af blå, lysere til helt hvide i svælglet. Dominerende farve HCC 37/2 = lys violet. Ved forårskultur er der både HCC 934, mørk purpuragtig violette HCC 033, livlig purpuragtig violette og HCC 35/3, bleg violette blomster.

Trykt i 16.000 eksemplarer.